

עלון מס' 952
תולדות
כח' במר חשון תשפ"ה

שבת מברכין
הודש כסלו
ראש הודש בימים ראשון ושני
המולד יהיה בליל ראשון,
בשעה 4 בלילה, 49 דקות ו-15 חלקים

מחלקה ראשונה!

התכלית האמיתית!

מעשה בכפרי אחד ששמע לראשונה בחייו שישנה רכבת המובילה את האדם ממקום למקום ומעיר לעיר במהירות איתנים! אמת, המחיר אינו זול במיוחד, אך שווה עבור החוויה! חסך פרוטה לפרוטה. כעבור מחצית השנה ביום הולדתו הגיע לרציף, קנה כרטיס והמתין לתומו בתחנה. אולם, לא ידע מה לעשות והיכן לעלות, לכן החליט בליבו שיעקוב אחרי האנשים, ויעשה כמותם, בודאי הם כבר מנוסים בכך! והנה הבחין בחבורת נערים שממתנים בצידו התחנה, מיקד את עיניו אליהם לבל יחמיץ את הרכבת, פרט אחד הוא לא ידע, שאותם נערים פוחזים, אין להם כרטיס, והחליטו לעשות מעשה אשר לא יעשה - להיכנס בדלת האחורית מבלי לשלם אף אגורה שחוקה! הצפירה נשמעה והרכבת חנתה. החבורה בדלת האחורית המיועדת להורדת נוסעים עלתה חיש מהרה והכפרי כמובן מחיש פעמיו אחריהם לבל יאבדם! נכנסו למחלקה השלישית והגרועה מכולם. כשאך נפתחה הדלת, קפצו והתחבאו מתחת לספסלים, והכפרי כמובן אחריהם. הכרטיסן עבר אחד אחד ולא הבחין בהם כלל ועיקר. לאחר שהלך, חזרו וישבו מזיעים ונפחדים והכפרי כמותם! לאחר מספר תחנות, התמונה חוזרת על עצמה! לפני התחנה האחרונה נכנס הכרטיסן בפעם השלישית, החבורה חזרה ושנתה את מעשיה כבראשונה ובשניה, ולאחריהם הכפרי כמובן, אך עתה הכרטיסן הבחין בעינו החדה ברגלי הכפרי ופקד עליו לעמוד ולהציג את הכרטיס, הכפרי כשכולו נרעד ונפחד, שלף את הכרטיס מכיסו ביד רועדת. הכרטיסן שבדק הכרטיס ותוקפו מספר פעמים ולאחר שנוכח שאינו מזויף, צעק לעבר הכפרי: "טיפש שכמותך, יש לך כרטיס יוקרה למחלקה הראשונה הממוזגת והידועה באיכותה ואתה נמצא במחלקה השלישית מתחת לספסלים!"

אחד מהארגונים הגדולים בעולם העוסק רבות בזיכוי הרבים ובהפצת היהדות, עורך אחת לשנה הגרלה על דירה יוקרתית במיוחד. ובכן, בואו ונתבונן. אדם שהתפלל תפילות רבות בכוונה ובכביה לזכות בדירה הנספסת ולבסוף לא נענה, נדמה לו שתפילתו היו לבטלה. ואם נענה זוכה, אזי שמח ליבו בקירבו ומדוע? הנה התפילות הגיעו לתכליתן, שהרי הנה התכלית הגיעה - הדירה. אחים ואחיות יקרים, אם נעמיק קצת בדברים נגלה, שהדבר הוא איום ונורא. וכי התפילות הינן אמצעי לדירה? וכי יש זכות גדולה יותר מאשר להתקשר לה' יתברך ולהדבק בו, להתפלל אליו ולבקש ממנו?! הלא הדברים ממש הפוכים. הקב"ה מנע מהאדם את הדירה בשביל לזכותו בתפילה, כדי לתת לאדם סיבה להתפלל ולפנות אליו, וכשראה ה' יתברך שהאדם מגיע לתכליתו ומתפלל לפניו בדבקות ובעומק הלב לקבל ולזכות בדירה, רצה לזכותו ביותר והחליט להמשיך ולמנוע ממנו את הדירה על מנת שיתפלל בהגרלה אחרת עוד תפילה מעומק הלב, שזו בעצם המתנה הגדולה ביותר. יוצא שהדירה היא האמצעי והתכלית זו עצם התפילה! וכך בכל דבר שהאדם חפץ ומתפלל עבורו, שהוא האמצעי והתפילה - התכלית והמטרה. בפרשתינו אנו קוראים על אותם גדולים וקדושים יצחק ורבקה שלא זכו שנים רבות לפני בטן. תפילות רבות מעומק הלב נשמעו מהם כדי לזכות בזכיה הגדולה - המשך השושלת הנפלאה של עם ישראל, ולבסוף זכו לכך והולידו את בחירי האבות - יעקב אבינו, ולא שהתפילות היו חלילה אמצעי, אלא תכלית בפני עצמה - להתקרב ולהתדבק בבורא כל עולמים ולהרגיש תמיד צעריים ונסמכים עליו. אם נשכיל ונסתכל בעיניים נכונות על זה העולם ונדע מהי התכלית האמיתית, ודאי שנוכח במהרה לישועה ולגאולה השלמה.

והכפרי כבש פניו בקרקע מבושה כשרצונו להבלע תחת האדמה... אחים יקרים, במה דברים אמורים? בפרשתינו קוראים אנו על רבקה אימנו שזוכה לאחר שנים רבות להתעבר והנה תאומים בבטנה. יעקב כבר בבטן מפרסס ורוצה לצאת בעת שרבקה עוברת ליד בתי מדרשות, וכנגדו עשו גם הוא רוצה לצאת, אך רק כשהיא עוברת ליד בתי עבודה זרה! הדבר מתבטא גם ביוצאם לאויר העולם. עשו נהיה לאיש ציד, איש שדה מבלה את זמנו "במגרש הכדורגל", "בתי תיאטרון" ועוד, לעומתו יעקב איש תם יושב אוהלים, שמסתופף בבתי כנסיות ובבתי מדרשות וגומע בצמא תורת חיים! יעקב זוכה לעולם הבא ולא סתם עולם הבא אלא למחלקה הראשונה בגן-עדן! ואילו עשו מקבל עולם הזה! ועתה בואו נבדוק מעשינו ונבחין האם חלילה איננו מתנהגים כמו אותו כפרי! היכן אנו מבליים עיקר זמננו ועיתנו - האם מול המסך המרובע המראה כל תאוות העולם או נוכחים אנו בשיעור תורה מרווה במיוחד? האם אנו מעדיפים סעודה דשנה במקום תפילה במנין, קדיש וקדושה?! האם בזמנים הפנויים, שבתות וחגים, מענגים אנו את השבת בתורה ותפילה, קדושה ושירה או חלילה דואגים למילוי הכרס ופקידת הכרית בחדר השינה, שהרי שינה בשבת תענוג? האם אנו מנצלים את הכרטיס שבידינו או מתאבקים בהנאות מדומות שבתחילתם מתוקות וסופם מר ממרוור?! בואו ננצל את הכרטיס שבידינו ונזכה לברכה הגדולה שבירך יצחק אבינו את יעקב: "ויתן לך האלוקים מטל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש, יעבדוך עמים וישתחוו לך לאומים, הוה גביר לאחיק וישתחוו לך בני אמך, אוררך ארור ומברכך ברוך!"

זמני כניסת ויציאת השבת

כ"ש	ה"א	י"ב	ה"ב	כ"ג
16:18	16:04	16:00	16:16	כניסת שבת
17:17	17:13	17:14	17:16	יציאת שבת
17:50	17:46	17:52	17:48	רכיפתם

הפטרית השבוע

הפטרה: מחר חודש (שמואל א כח-מב)

"ותלך לדרוש את ה' (כה,כב)

שיגיג לך מה תהא בסופה (רש"י). כתוב בספר "קול שמחה": סבורה היתה רבקה, כי בן אחד הוא זה, ואותו פירכוס שהוא מפרכס לצאת ליד פתחי בתי מדרש וליד פתחי עבודה זרה, אינו אלא המאבק הסמלי בין היצר הטוב ובין היצר הרע, שפעם מתגבר היצר הטוב והוא מבקש לרוץ לבית המדרש. לפיכך תאבה היתה לדעת "מה תהא בסופה" של מלחמה פנימית זו שבלב בנה? מי ינחית את המהלומה האחרונה וינצח במלחמה?... אומנם כל ימי חייו של האדם הם מלחמה תמידית ביצר הרע, לפעמים היצר מתגבר על האדם ולפעמים - האדם על היצר. על כל פנים צריך האדם להשתדל, שאת המהלומה האחרונה ינחית הוא על ראש היצר - "והיה עקב תשמעון"...

(מעינה של תורה)

"ויזד יעקב נזיד" (כה,כט)

אותו היום מת אברהם, שלא יראה את עשיו בן בנו יוצא לתרבות רעה... ובישל יעקב עדשים להברות את האבל. ולמה עדשים? - שדומות לגלגל, שהאבלות גלגל החוזר בעולם (רש"י). יש לשאול וכי דרכו של יעקב, עמוד התורה ויושב אהלים לעסוק בבישולים, ורבקה היכן היתה? ברם לא היה זה סתם בישול ככל הבישולים, ולא היתה זו סתם אכילה ככל האכילות. כל טעמה של אכילת העדשים כדי להורות וללמד כי גלגל הוא שחוזר בעולם. את הלקח הזה רצה יעקב אבינו להשריש בליבו על ידי עשייה שבפועל. שכן, טבעו של אדם, כי כאשר עוסק בעשייה הרומזת לאיזה ענין, מתברר ומתאמת אצלו אותו יסוד או לקח מוסרי יותר ויותר.

(תורת הפרשה)

"ויתן לך האלוקים מטל השמים ומשמני הארץ" (כז,כח)

בספרו של חותן המלך מרן הראש"ל זצוק"ל, "ויאמר אברהם" להגאון רבי אברהם פטאל זצ"ל, מובא שיעקב אבינו התברך ברוח הקודש בטל השמים תחילה, ולאחריו בשמני הארץ. ואילו בברכת עשיו נאמר: "הנה משמני הארץ יהיה מושבך", ואחר כך "ומטל השמים מעל", הלא דבר הוא! הענין יובן במה שאמרו חז"ל על הכתוב: "על מה אבדה הארץ, על עוזבם את תורת", שלא ברכו בתורה תחילה. והסביר הרב "עוללות אפרים" זצ"ל, שהיודע ערכה של תורה, מקדים ברכתה לכל ברכה אחרת, וכמו שמברכים את הרך הנולד שיכנס "לתורה לחופה ולמעשים טובים", ומאחלים לחברנו שיזכו "לתורה ולגדולה במקום אחד", התורה במקום הראשון והשאר טפלים לה. אבל כשסדר העדיפויות מתעוות, מתחילה הדרדרות שסופה אובדן הארץ! על כן, יעקב התברך בטל השמים בראשונה, אבל עשיו החשיב בראש הכל את משמני הארץ והרוחניות טפלה לה, וראה מה עלה בסופו!

(מעייין השבוע)

הגאון רבי אברהם פטאל זצ"ל מגדולי ארם צובא היה. בגיל שתים עשרה התייתם מאימו עליה השלום. אביו נותר עימו ועם שתי אחיותיו הפעוטות, כשהוא עמוס חובות כבדים עקב מחלתה הממושכת של האם. בצער ובכאב שוחח עם בנו הגדול. יודע הוא שחשקה נפשו בתורה והיא משוש חייו, אך מה יעשה ומצבו אינו מאפשר לו להמשיך ולשלם שכר לימוד עבורו... לא זאת בלבד, אלא שהוא מבקש מבנו שיטה שייכמו לפרנסת בני הבית, ויעזור בפירעון החובות. אם ישארו לו זמן וכוח, יוכל להקדיש עתים לתורה... "ההכרח לא יגונה", והילד הסכים לצאת לעבוד. ברם, בטרם מצא עבודה, תקפתו מחלה והמצב הלך והחמיר. הרופא שהוועק הודיע שהמחלה אנושה ואין בידו לעזור... אך הילד לא היה החולה היחיד באותה מחלה. בנו של אחד מעשירי העיר לקה בה אף הוא, ואביו הזעיק את בכירי הרופאים מאירופה. הגיעו, בדקו את הנער, הודיעו אף הם שאין למחלה רפואה! חשכו עיני רבי משה פטאל. הלך לרבני העיר וביקש: "אנא, העתירו לרפואת בני. למה תלקח ממני אם על בנים!". בייאושו פנה אל הרופא, וביקש לשמוע האם אפשר כל תקוה. אמר הרופא: "תרופה אין, אבל לפעמים מתאושש החולה ונרפא. ברם, ככל הנראה לא כך יהיה לבנך". נחרד האב. "מדוע תאמר כן", שאל. והרופא ענה: "כי עיניו כבויים, רצון החיים אבד לו"... מיהר האב לביתו, ובנו אכן שוכב ועיניו כבויים. אמר לו: "נדר נדרתי, אברהם. אם תקום מחולי זה, תמשיך ללמוד כאוות נפשך!". מיד זהר אור בעיני הנער וחיוך זרח. תוך כמה ימים התאושש וקם מחוליו, בסמוך להלווייתו של בן העשיר. שב לשקוד על תלמודו, והיה לגדול בתורה, דולה ומשקה לעדרים וזכות הרבים תלויה בו!

הגאון רבי רפאל דאבוש זצ"ל כיהן כראש בית הדין בטרפולי שבלוב לפני כמאה שנה. בפרשת השבוע קוראים אנו על קדושתו והצלחותיו של יצחק אבינו, שעוררו את אבימלך מלך פלישתים לשלחו מארצו. "לך מעימנו", אמר לו. אך לא ארכו הימים ובא לבקש את סליחתו... בהקשר לזה נספר את הסיפור הקשור בגאון רבי רפאל דאבוש זצ"ל. פעם הלך רבי רפאל ברחוב היהודים, בטרפולי. לפתע נקרה על דרכו גוי אלים, שהיה בעל זרוע ומקורב למלכות. הלה החליט להתעמר ברבם של היהודים, עצרו ושאלו בזו: "מי אתה?". הגאון רבי רפאל, עניו ושפל ברך כדרכו, ענה במלותיו של אברהם אבינו: "אנכי עפר ואפר!". לתשובה כזו לא פילל. הוא נבוך, והפטיר: "הסתלק, לך מעימי!", והחווה לו תנועת ביטול בידו. הרב המשיך בדרכו ואותו גוי הלך לביתו, ולפתע חלה במחלה אנושה. גופו התמלא במים, בשרו הפך לבצקת, וכל הרופאים נילאו מלרפאו. הוא פירפר בין החיים והמוות, נאבק על כל נשימה. בא אליו אחד מחכמי דתו, ושאלו: "כלום עשית מעשה רע?", הרשע הארור לא יכול היה להיזכר במעשה רע שעשה מימיו... הלה המשיך ושאל: "האם פגעת באדם קדוש לאחרונה?". הרהר הגוי ונזכר: "יום אחד עברתי ברחוב היהודים ונתקלתי ברבם. שאלתי מיהו, וענה לי: עפר ואפר. או אז אמרתי לו גש הלאה"... אמר הקאדי: "אכן, נודע הדבר! עתה ידעתי בשל מי הרעה שהתחוללה על ראשך! אם רצונך להבריא, עליך למהר ולבקש את סליחת הרב!". מיהר הגוי ושלח את ילדיו אל הרב ובידם תשורות יקרות ערך. מאן הרב לקבל את מתנותיהם, אך שמע לבקשתם שיסלח לאביהם. עמד, הניח ידו על עיניו ונשא תחינה. שתי מילים אמר, ולא יסף. ואז פקח את עיניו ואמר לבנים: "לכו לביתכם!". הם שבו לביתם, והגוי קם ממיטת חוליו והבריא. והוא ובני ביתו השכימו לבית הצדיק, להודות לו ולבקש את סליחתו על הפגיעה בכבודו. והיה הדבר למופת, ולקידוש שם שמים רבים, בין בעם ישראל ובין בעמים!

(מעייין השבוע)

הוראות שימוש להיי אושר

בראשית...

בספר בני חביבי הביא הדרכה להורים איך לחנך את ילדיהם בראשית דרכם, ואגב חביבות דבריו הנני להביאם ככתבם וכלשונם לתועלת הכלל: חיוני לחנך את ילדיכם מבראשית ללכת בכיוון שאתם רוצים שילכו. עליכם להקפיד ללמד את הילד מגיל רך לומר ברכה על מה שהוא אוכל, ליטול ידיו לפני אכילת לחם, לקרוא קריאת שמע, וכו'. אל תעכבו את חינוך ילדכם לערכים יהודיים. אומנם, מה שאתם מלמדים אותו תלוי ביכולת שלו להבין, אך עליכם לגלות עירנות לכישוריו, וברגע שהוא מסוגל לקלוט את המושגים שברצונכם ללמדו, עליכם להכשיר אותו בהתאם לכך. אותו עיקרון חל גם כאשר אתם מלמדים את ילדיכם להמנע מלשון הרע. כאשר הילד מדבר בזלזול על חבריו או מוריו, אל תרתעו להזהיר ולהסביר לו שהדברים שהוא אומר הם לשון הרע. למרות שהוא קטן, הוא מסוגל להבין את החומרה שבאמירת דברי גנאי וזלזול על הזולת, ויכול ללמוד שאסור לו לנהוג כך. הסבירו לו שאתם מבינים כיצד הוא מרגיש, ואת רצונו להביע את עצמו, אך התורה אינה מרשה לדבר בזלזול על מישהו, פרט למקרה בו יש תועלת ברורה לדברים. שאלו אותו, כיצד היה מרגיש אילו מישהו היה מדבר כך אודותיו. באופן כזה הוא יקבל תמונה ברורה יותר של מעשיו. בנוסף לאמור לעיל, הגנו על ילדכם מפני קשר עם חברים ושכנים שאינם הגונים, ואשר השקפת עולמם אינה תואמת להשקפת התורה, הם עלולים להכניס בו מחשבות זרות ולהרוס את כל העמל החינוכי שהשקעתם בו. אם אתם חייבים לבקר קרוב משפחה שהשפעתו שלילית, הזהירו את ילדכם טרם הביקור מפני הסכנות הגלומות בו. קצרו את ביקורכם ככל האפשר, ואל תתנו לילדכם לצאת מטווח ראייתכם במשך הביקור. את הבנות יש לחנך מגיל צעיר להתלבש בצניעות. למרות שההלכה מקלה לגבי גיל מסויים, ככל שהילדה תקדים ותתרגל ל"אי הנוחות" הכרוכה בלבישת בגדים צנועים כהלכה, כך ייקל בהמשך. מובן מאליו, שלא תוכלו לחנך את ילדכם לעשות משהו, כאשר אתם בעצמכם עושים את ההיפך. לדוגמא, אם אתם מתיישב לקרוא עיתון, או מאזין לרדיו בשוכן הביתה מן העבודה, יהיה לך קשה מאוד לומר לבנך לא לנהוג כך, אלא ללכת ללמוד תורה. אתה חייב לשמש דוגמא אישית, אם ברצונך שבנך יקשיב לך. אותו הדבר נכון לגבי כעס, דיבור לשון הרע, או כל דבר אחר שברצונכם ללמד את ילדיכם שלא לעשותם. היו תמיד דוגמא חיובית לילדיכם. וה' יעזרנו לעשות כרצונו ולראות נחת דקדושה מילדינו, אכ"ר.

מצאתי בספר אהבה ורעות כמה הנהגות יפות ומועילות להרבות את השלום והאחוה, ומחמת שהדברים יפים, הבאתי חלק מהם ככתבם וכלשונם. הנהגה טובה לבעל, שבשעת חזרתו מהעבודה/הכולל, יתכונן למפגש עם אשתו וכך יעשה: במקום לחזור הביתה ולפטור אותה בברכת שלום, צריך להתכונן לשבת ולשוחח עימה, להתעניין בפעולותיה במשך היום, ולהשתתף בדאגותיה. במקום לאכול את ארוחתו הדשנה בלי לחשוב על הזמן והאכפתיות שהושקעו בהכנתה, עליו להחמיא לאשתו על התוצאה המצוינת, או לאמר לה כמה הוא מכיר טובה על מאמציה. גם האישה צריכה לתת כמיטב יכולתה. אם בעלה רוצה ללמוד תורה, צריכה היא לאפשר לו זאת במידה המירבית. אם רצונו בארוחות מוכנות בזמן מסוים, עליה להשתדל למלא את דרישתו. היא צריכה לדייק כפי יכולתה כשקובעים זמן כדי לצאת ביחד. שניהם צריכים להרגיש שמטרת חייהם היא לשמח אחד את השני. טוב לזוג לשבת יחד לפעמים ולשוחח כיצד ניתן לשפר את הנישואין. כל אחד יכול להביע את מה שהוא מעריך ומה מפריע לו, ואז בשיתוף פעולה, יוכלו למצוא פתרון שיספק את שניהם. אולי יש לבן זוג רצון שמעולם לא ביטא. לפעמים קשה לדעת מה בדיוק מסתתר בליבו של בן הזוג, אך אם מקדישים את הזמן המיוחד לשיחה מעין זו, אפשר למנוע הרבה מריבות ואכזבות. יש להיות רגיש לכל נימה של חוסר סיפוק מצד בן הזוג. כל פעולה שבכוחה לשמח את בן הזוג, יש לעשותה. הרמב"ם כותב, שהבעל מצווה לכבד את אשתו יותר מגופו. זאת אומרת שאם ישנה רק כרית אחת בבית, נותנים אותה לאישה. העדיפות הראשונה שלך צריכה להיות לשמח את רעייתך. אין לך כתובה עם אף אחד אחר בעולם, אתה נתת חוזה לאשתך ובו התחייבת לעשות כמיטב יכולתך לשמח אותה. הרמב"ם גם כותב לאישה שתכבד את בעלה כשר או מלך. מכאן שעליה לנסות למלא את כל רצונותיו, ולתת לבעלה בשמחה ממיטב כוחותיה. כאשר אישה מציבה לעצמה מטרה זו, היא לא תרגיש מנוצלת, אלא תרגיש סיפוק רב שממלאה את תפקידה בחיים. כאשר בני זוג שואפים לעשות מעבר למה שהם חייבים, נישואיהם יהיו בנין לתפארת. כמדומני שיש בדברים "קטנים" אלו עבודה "גדולה", אך כל "המשקיע" בדברים אלו, בודאי שיצמיח פירות טובים ומועילים לו ולבניו אחריו. יעזרנו ה' לעשות זאת מתוך שמחה ורוב שפע והצלחה ונחת, אכ"ר.

עשה לך רב

שרית מנורר הרה"ג
הרב יוסף מוגרבי שליט"א

מי שיושב ולומד ובסוף הלימוד מתפלל מנחה או ערבית, האם צריך ליטול ידיו? כנ"ל בשאלה הקודמת.

בנסילות ידיים לתפילה איזה חלק מהיד צריך ליטול, והאם צריך ליטול על ידי כלי? נוטל ידיו עם כלי כשאפשר.

האם בנות חייבות בתפילת מנחה? נשים חייבות בתפילה כדברי הרמב"ם (ריש פרק א' מהל' תפילה) ומקורו טהור מהגמ' ברכות (כ:). ומרן בשולחן הטהור או"ח (סי' ק"ו סע' ב') כתב שחייבות בתפילה אחת ביום. וטוב יותר שיתפללו שחרית בסמוך לברכות השחר. אך אם קשה להן יתפללו תפילת מנחה או ערבית. ומי שמתפללת ג' תפילות ביום (שלא על חשבון בעלה וילדיה) תבוא עליה ברכה. ועיין עוד בשו"ת יביע אומר ח"ו (חאו"ח סי' י"ז) ובשו"ת יהוה דעת ח"ג (סי' ז') ומשמם בארה.

הרמ"א בהגה שו"ע (סי' צח' סע' א') אסר להביא קטנים לבית הכנסת שמבלבלים את השומעים וכך כתב המשנה ברורה שם בשם השל"ה. ואסור לנשק ילדיו בבית הכנסת שלא יראה שמשווה אהבת המקום ברוך הוא לאהבת בנים, וכמו שכתב בשו"ת בנימין זאב (סי' קס"ג) ובשו"ת אורח משפט (חאו"ח סי' ק"ב) ובבן איש חי ש"ר (פרשת ויקרא אות י"א) והאריך בזה בשו"ת יהוה דעת ח"ד (סי' יב') ורק נישוק יד גדולים משום כבוד מותרת.

האם חובה ליטול ידיים לפני תפילת מנחה וערבית? אם יודע שידי נקיות אין צורך ליטול ואם מסופק או שנגע במקומות המכוסים וכיוצא בזה יטול ידיו. וראה בשולחן ערוך או"ח (סי' צ"ב סע' ד') ולקמן (סי' רל"ג סע' ב') ובאחרונים שם.

האם אישה חייבת בקריאת שמע בתוך זמן קריאת שמע? כיון שמרן בשולחן ערוך (סי' ע') פטר את הנשים מקריאת שמע הרי שאינה חייבת בזה.

מדוע בקדושה של יוצר לא אומרים "ימלוך" כדרך שאומרים בקדושת החזרה ובקדושה דסדרא? סדר התפילה נתקן על דרך הסוד וסדר העולמות ואין זה קשור לכאן.

האם גם בברכו, עלינו לשבח ושאר הכריעות יש להשתחוות לכיוון ירושלים או רק בתפילת שמונה עשרה? יכרע לכיוון ירושלים. ובבית הכנסת לכיוון ארון הקודש שלא יראה ח"ו כאילו הוא משתחוה לרשות אחרת.

האם מותר לאבא לנשק את בנו הבוכה כדי להרגיעו בבית הכנסת? לא.

אל תקרי הליכות אלא הלכות

בין שהספק במציאות, לעולם יש לברך עליו לכתחילה בורא פרי האדמה, ובדיעבד אם בירך שהכל יצא. ופרי הנקרא סאברס (צבר), מברכים עליו בורא פרי העץ.

היו לפניו פירות ששניהם מין ז' מינים, או שניהם אינם ממין ז' יקדים את השלם, וכן הדין בפירות של אדמה עצמן יקדים את השלם, אבל אחר שברך עליו לא יניחו בפיו שלם, כי כתבו הפוסקים שצריך להזהר שלא יאכל פרי שלם כברייתו אפילו קיטנית אחת, כי יש אומרים שכיון שהוא בריה שלמה נקרא דבר חשוב ומברכין עליו ברכה אחרונה, ואף על פי שלהלכה לא מברך, מכל מקום לא יכניס עצמו בסלע המחלוקת, ולכן יברך בהיות הפרי שלם, אבל לא יכניסו כולו לפיו, אלא יחתוך מקצתו בשיניו ויאכל המקצת ואחר כך יכניס השארית ויאכלנה, ודין זה נוהג בין בפירות של ז' המינים שברכתן האחרונה מעין ג', ובין בשאר פירות שברכתן האחרונה בורא נפשות רבות, וכל זה דוקא אם לא אוכל שיעור ברכה אחרונה, אבל אוכל שיעור ברכה אחרונה יאכל שלם, כי לבסוף מברך ברכה אחרונה, וכן אם אוכל בתוך הסעודה יאכל שלם, כי לבסוף מברך ברכת המזון.

(הבית היהודי - חלק א')

עצמם קודם לברכה, ותמרים קודמים לענבים, כי התמרים "שני" לארץ אחרון שבפסוק והגפן "שלישי" לארץ הראשון, ומעשה קדרה דהיינו תבשיל מחמשת מיני דגן, קודמים ליין.

לאור הנ"ל נמצא משפט הקדימה בברכות כדלהלן: ברכת המוציא קודם לכל דבר. ולאחר מכן, ברכת "בורא מיני מזונות", ופת חיטים קודם לפת שעורים, ואחריהם זית, ואחריו תמרים, ואחר כך ענבים, ואחר כך תאנים, ואחר כך רימונים, ואחריהם שאר פירות העץ, וברכה אחת שמברך העץ פוטרת כל מיני העץ שלפניו, ואפילו שאינם לפניו אם היה בדעתו עליהם וכיון לפטרם, יצא ואין צריך לחזור ולברך.

אם טעה והקדים פרי עץ המאוחר בפסוק כגון "רמון" או אפילו מין פרי שאינו מז' המינים, ובירך בורא פרי העץ, וכיון לפטור האחרים - יצא, כי כל משפט הקדימה היא רק לכתחילה אבל לא מעכב בדיעבד, וכל ענין הקדימה, הוא באופן ששניהם מונחים לפניו וברצונו לאכול משניהם, אבל אין צריך להמתין עד שיביאו לפניו המין שמוקדם לברכה.

פרי שמסופק בו אם ברכתו בורא פרי העץ או בורא פרי האדמה, בין שהספק מצד הדין,

חברים שעוסקים בתורה, ומגישים להם מידי פעם תה או קפה, ואפילו שהו בנתיים יותר משעה ומחצה, אינם צריכים לחזור ולברך על כל כוס וכוס, אלא די בברכה אחת, והיא פוטרת את הכל, אבל אם יצאו לחוץ מפתח מבית הכנסת או בית המדרש, אפילו הניחו מקצת חברים ואחר כך חזרו, צריך לחזור ולברך.

כל שהוא עיקר ואוכל ביחד איתו טפילה, מברך על העיקר ופותר את הטפילה, בין מברכה שלפניה בין מברכה שלאחריה, ולא רק אם עיקר מעורב עם הטפל, אלא אפילו כל אחד לבדו, ואפילו פת שהוא חשוב מכל, אם הוא טפל, כגון שאכל דג מליח ואוכל פת עימו, כדי שלא יזיקנו בגרונו, מברך על הדג, ופותר את הפת כיון שהוא טפל. וכן האוכל מיני מתיקה שנקרא ריחת חלקום שמעורב בזה קמח עם סוכר, והסוכר טפל לו, מברך עליו בורא מיני מזונות.

פירות שנשתבחה בהם ארץ ישראל הם שבעה מינים ככתוב: "ארץ חיטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון, ארץ זית שמן ודבש", ופירות שבעת המינים קודמים לברכה לשאר מיני פירות העץ, ואפילו אם חביב עליו מין פרי אחר, מקדים לברך על ז' המינים, וכל הקודם בפסוק בז' המינים

משל ונמשל

את המכונה לא נמכור! תמהה: "מדוע לא, מושבתת היא!". הסביר: "הלא תביני, אנו אורחי המלך וסמוכים לשולחנו. משום כך, אין לנו הוצאות מחיה ומעון מלבד דמי הריפוי היקרים, אבל לא הביאנו הנה כאורחים. הובאנו לבצע משימה, להעשיר את מלתחת המלך ושריו. אומנם חליתי ועבודתי שבתה, אבל כל זמן שהמכונה ברשותי ואני מייחל לשוב לעבודתי, ימתינו בסבלנות וימשיכו לארחנו ביד נדיבה. אבל כשנמכור את המכונה, לא תהיה עוד הצדקה לשיבתנו כאן! נאלץ לחפש מעון ואמצעי מחיה, ומהיכן?!... והנמשל: אכן, חלו בני ישראל בחוליים קשים ומרים, עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים. באיזו הצדקה מצויים הם עדיין בארץ הקודש וסמוכים על שולחן המלך, באים בשערי בית מקדשו - אילו משאירים היו על כנה את "המכונה", אילו היו "מבקשי אמונה", ממשיך היה המלך לארחם. אבל כאשר איבדוה - גורשו מן הארמון... וכל נבואה שנצרכה לדורות, נכתבה. שלא נצרכה לדורות, לא נכתבה - יהיה מצבנו ככל שיהיה. על "המכונה", בקשת האמונה, נשמור בכל כוחנו!

(מעייין האמונה)

"שוטטו בחוצות ירושלים וראו נא ודעו, ובקשו ברחובותיה. אם תמצאו איש, אם יש עושה משפט מבקש אמונה, ואסלח לה". מפליא! בית ראשון חרב מפני שהיו בו עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים - ואם אך יש מבקש אמונה, ייסלח על הכל? אתמהה! משלו של המגיד מלובלין זצ"ל, תלמידו של המגיד מדובנה זצ"ל עונה כעל כך - המלך ביקש לתפור בגדי פאר, לו ולכל משפחתו. לשרים, ולכל רואי פניו. חקר ודרש, והזמין את חייט הצמרת. היקצה לו מעון בחצר הארמון, וארוחתו ניתנה לו מבית המלך. כל אחד מבאי הארמון בחר את האריג ואת דוגמת הבגד, קישוטיו ואביזריו. החייט נטל מידות ורשמן בפנקסו. עתה היה עליו להתחיל בעבודה. לכשיסיימה ישלם המלך שכרו ביד נדיבה. ואז, לדאבונו וחרדתו, לקה בעיניו! ראייתו הלכה והדרדרה, קצרה ועומעמה, ונבצר ממנו לתפור! מיהר לדרוש ברופאים ולעסוק בתרופות. אלו ואלו עלו הון עתק והוציא עליהם כל כספי חסכונו. המצב אכן הלך והוטב, אך היה עליו להתמיד ולבקר אצל הרופא, לעמוד לביקורת מתמדת ולרכוש טיפות ומישחות, וכסף אין! אמרה אשתו: "יש עוד חפץ ערך ברשותנו, מכונת התפירה המשוכללת!". נחרד: "זאת - לא! נלווה כספים, אף נחזר על הפתחים.

להצלחת כל התורמים והמסייעים לעלון

לעילוי נשמת האיש היקר והחשוב **אבי אנוך קזר בן שלמה ופרידה** ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת האיש היקר והחשוב מזכה הרבים **ה' היים אברהם בן נזירה** ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת האיש היקר המזוכך ביסורים **עזרא בן גוהר** ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת האישה החשובה המזוככת ביסורים **פרידה בת מליהה** ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת האישה החשובה המזוככת ביסורים **שושנה פרהה בת סלימה** ת.נ.צ.ב.ה.

רוצה להיות ממזכי הרבים ולהפיץ את העלון?
052-7647449

להקדשות לתרומות ולכל עניני העלון אפשר לפנות לטלפון: 052-7647449
ניתן לתרום להוצאות העלון ולפעילויות המוסדות גם דרך נדרים פלוס" מכל רחבי הארץ למעוניינים שהעלון ישלח בדוא"ל, נא להשאיר הודעה: yeasa.beracha@gmail.com
כתובתנו: מפרץ שלמה 100 חולון טלפון: 03-5591756 פקס: 03-5584485

